

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
PREVENTIVA EFECTUADA AL CARRER DE
L'ARGENTERIA, NÚM. 2, 15-17; VIA LAIETANA, NÚM.
20; I PLAÇA DE L'ÀNGEL, NÚM. 5.
BARCELONA (EL BARCELONÈS)

Codi MHCB: 009/06

Dates de la intervenció: 21 a 24 de febrer de 2006.

Laia Santanach i Suñol

Octubre de 2006

ÍNDEX

1. Fitxa tècnica	3
2. Situació del jaciment	4
3. Notícies històriques i intervencions anteriors	7
4. Motivacions i objectius de la intervenció	13
5. Metodologia	15
6. Descripció dels treballs realitzats	16
7. Conclusions	18
8. Bibliografia	19

ANNEXES	23

Repertori estratigràfic

Documentació gràfica

- **Documentació fotogràfica**
- **Documentació planimètrica**

1. Fitxa tècnica

NOM DELA INTERVENCIÓ	Carrer de l'Argenteria, núm. 2, 15-17; Via Laietana, núm. 20; i plaça de l'Àngel, núm. 5
UBICACIÓ	Barri de la Ribera, a tocar del traçat de la muralla romana. Barcelona
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 431412 m. Y: 4581897 m. Z: 8'44 m. s. n. m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control de moviment de terres i excavació arqueològica
DATES D'INTERVENCIÓ	21 a 24 de febrer de 2006
PROMOTOR	GISA
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Laia Santanach i Suñol

2. Situació del jaciment

El seguiment arqueològic de la present memòria s'ha portat a terme al nucli antic de Barcelona, concretament a un extrem del barri de la Ribera, als peus de l'espai antigament ocupat per la muralla romana de *Barcino*, un indret amb terrenys quaternaris.

Ens trobem, doncs, dins el terme municipal de Barcelona, que se situa bàsicament sobre una superfície gairebé plana (el Pla de Barcelona), el qual s'estén entre les coordenades 2°7' a 2°11' de longitud est de Greenwich i 41°22' a 41°27' de latitud nord. El Pla limita pel sud-est amb el mar i pel nord-oest amb una barrera muntanyosa, la Serralada Litoral, que el separa de la veïna depressió del Vallès, mentre que s'expandeix cap al nord-est i el sud-oest fins als límits naturals que marquen les artèries fluvials del Besòs i del Llobregat. Al límit meridional del Pla, tocant la riba de marina, hi trobem una altra alineació muntanyosa, de menor alçada que la Litoral, formada per Montjuïc i per un conjunt de petites elevacions, que són fruit de la falla que segueix des de Garraf fins al turó de Montgat.¹

La funció de capital de Barcelona ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica del Pla, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció nord - sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besòs - Congost - Ter); accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell, el primer, i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon².

En aquesta plana, quasi completament urbanitzada avui, es destaquen unes zones clarament distingibles³:

- a) El nucli antic, que restà clos fins a la desaparició de les muralles, a mitjans del segle XIX. Proper a la mar, està dominat pel sud pel gran promontori de Montjuïc, que s'aixeca suaument sobre el Pla i cau bruscament sobre la mar, facilitant així la defensa del litoral. En aquesta zona hi podem diferenciar tres àrees:

¹ SANZ, 1988, pàg. 17, 19 i 21.

² AA. VV., 1982, pàg. 68.

³ AA. VV., 1982, pàg. 68.

- un nucli central, damunt el Mont Tàber, que correspon a la primitiva ciutat romana.
 - al voltant d'aquest nucli central trobem tot un seguit de petites viles que es van formar en època medieval i que s'inclogueren dins el perímetre de les muralles aixecades els segles XIII-XIV: les vilanoves del Pi, de Santa Anna, de la Mercè, de Sant Cugat, de Sant Pere, de Santa Maria del Mar o dels Arcs, entre d'altres. En aquesta zona ocupada per petites viles a l'alta edat mitjana és on s'ha portat a terme la present intervenció, concretament a un extrem del barri de la Ribera (aquest, originat a l'antiga vilanova de Santa Maria del Mar, va englobar amb el temps la vilanova del Mercadal, que estava situada concretament en l'àrea intervinguda).
 - els darrers sectors del nucli antic de la ciutat, és a dir, la Rambla i el Raval, que començaren a ser urbanitzats quan van quedar inclosos dins del tercer recinte fortificat, entre la segona meitat del segle XIV i la primera del XV.
- b) Una sèrie de petits nuclis de poblament més densos, antics pobles forans creats a l'entorn de la ciutat, sense possibilitat d'aproximar-se a la Barcelona emmurallada per evidents raons estratègiques. No fou fins a darreries del segle XIX i principis del XX, una vegada enderrocades les muralles, que anaren essent annexionats a la ciutat.
- c) Una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX (l'Eixample del Pla Cerdà), quan caigueren les muralles medievals que encotillaven el creixement urbanístic de la ciutat. L'Eixample va representar la unió entre la Barcelona vella i els municipis del Pla (que, com ja hem dit, acabarien formant part de la ciutat a partir de la fi del segle), i permeté alhora el creixement demogràfic i urbanístic modern, ultrapassat els darrers decennis per un creixement sovint caòtic i incontrolat

que ha arribat, amb caràcter marcadament suburbial, als racons més extrems de la plana i ha amenaçat tota la muntanya.

3. Notícies històriques i intervencions anteriors

Notícies històriques

L'indret on s'ha dut a terme la present intervenció està situat en el *suburbium* de la *Colonia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino*, la qual fou fundada pocs anys abans de l'inici de la nostra era sobre el mont Tàber.

Concretament, es troba just a l'exterior d'on estava situat el *vallum* o muralla romana, que aproximadament transcorria pels carrers actuals següents: Plaça Nova, avinguda de la Catedral, carrer Tapineria, places Ramon Berenguer el Gran i de l'Àngel (recordem que la intervenció s'ha dut a terme, parcialment, a la plaça de l'Àngel), carrer del Sotstinent Navarro, plaça Traginers, carrers Correu Vell, del Regomir, d'en Gignàs, d'Avinyó, dels Banys Nous i de la Palla⁴.

Precisament, a l'actual plaça de l'Àngel hi havia una de quatre portes de la ciutat de *Barcino*, la porta *Principalis Sinistra*, que s'obria al nord-est, continuant l'eix del *cardo* principal de la ciutat (actualment, el *cardo* ha quedat fossilitzat en els carrers de la Llibreteria i del Call).⁵

D'aquesta porta partia el ramal de la *Via Augusta* que connectava *Barcino* amb el Maresme i el Vallès, al voltant de la qual (des de la zona immediata a la muralla i seguint la via d'accés) s'estenia una àrea de necròpolis romana, possiblement ja existent en època altimperial i, amb constatació arqueològica, en època antiga tardana.⁶

Durant molts segles, la ciutat va viure reclosa dins el perímetre delimitat per la muralla romana. Ara bé, a l'alta edat mitjana aquesta s'havia convertit en un bé privat, en lloc de ser un bé col·lectiu, ja que la seva defensa quedà assignada, en els seus diversos trams, a cada un dels senyors civils i eclesiàstics que dominaven la ciutat. D'aquesta manera, els quatre portals de la muralla (que havien estat reforçats i convertits en castells arran de les lluites

⁴ PUIG, 1999a, pàg. 84.

⁵ PUIG, 1999a, pàg. 85; GRANADOS, 1976, pàg. 158.

entre francs i musulmans) quedaren reservats al comte, al vescomte i al Capítol de la Catedral.⁷

Quan, a partir de la darrereria del segle X, i, sobretot, durant els segles XI i XII, es va produir un procés de creixement demogràfic, hi hagué diversos punts amb funció ben definida, així com construccions i camins, que contribuïren a crear els primers nuclis poblats fora muralles. Entre aquests primers agents de poblament hi hagué l'església de Santa Maria de les Arenes (documentada per primera vegada l'any 998⁸), així com també el mercadal (la primera estructura permanent hi és documentada el 1076⁹), centre d'intercanvis de tota la rodalia nascut a partir de la celebració de mercats periòdics al peu del Castell Vell vescomtal (antiga porta *Principalis Sinistra* –recordem que la intervenció efectuada es troba en aquesta àrea–).¹⁰

D'aquesta manera, doncs, nasqueren les vilanoves del Mercadal i de Santa Maria de les Arenes, la primera molt lligada al comerç i la segona a les activitats marineres. En d'altres indrets, però, sorgiren vilanoves de caràcter agrícola, com és el cas de la dels Arcs, la del Pi, la de Sant Cugat o la de Sant Pere.¹¹

Durant els primers segles de vida, la vilanova del Mercadal va accentuar el seu caràcter comercial i artesà, mentre que la vilanova de Mar (també anomenada Ribera), com a conseqüència de l'auge de les activitats marineres, cresqué i es va fer més complexa, convertint-se en el barri mercantil per excel·lència.¹²

L'existència de les vilanoves al voltant de la ciutat va generar la necessitat de protegir-les dins d'un recinte fortificat, la construcció del qual es va iniciar durant la segona meitat del segle XIII. El perímetre de la nova muralla, si prenem com a referència el traçat urbà actual, acabaria recorrent el

⁶ PUIG, 1999b, pàg. 266-267.

⁷ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 11.

⁸ CIRICI, 1975, pàg. 64.

⁹ BANKS, 1992, pàg. 41.

¹⁰ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 11-12.

¹¹ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 12.

següent itinerari: pujava aproximadament Rambla amunt, girava a la plaça de Catalunya en direcció a la plaça d'Urquinaona, continuava fins al passeig de Sant Joan pel carrer de Trafalgar i, des d'aquí, baixava fins al parc de la Ciutadella.¹³

La construcció d'aquest recinte emmurallat demostra, alhora que la va reforçar, una visió unitària de la ciutat, la qual es constata en d'altres aspectes com l'adquisició, des de principis del segle XIV, d'atribucions urbanístiques i sobre la regulació dels mercats per part del govern municipal. S'han d'entendre en aquest sentit les intervencions en punts concrets, atenent al funcionament general del conjunt. Tenim, així, la formació de la plaça Nova, l'eixamplament de determinats carrers o l'ampliació de l'antic mercadal, ja anomenat aleshores plaça del Blat (actualment, plaça de l'Àngel).¹⁴ Aquesta reforma, decidida l'any 1320, no es va iniciar fins a principis de la dècada de 1350, i es perllongà la seva execució fins el 1357. Va consistir en l'ampliació de la plaça mitjançant l'enderrocament d'una illa de cases que hi havia a l'angle superior de la plaça del Blat, de manera que s'unís l'espai de la plaça del Blat amb la d'una altra plaça, la del Fustany, Fustanyeria o placeta dels Fusters.¹⁵

La gestació d'una visió unitària de la ciutat també va quedar plasmada en la pedra de la plaça del Blat, les inscripcions de la qual es troben reproduïdes a la coberta del fogatge de 1389. A la pedra, col·locada al paviment de la plaça, hi havia representada la ciutat com un cercle dividit en quatre parts iguals per una creu. Assenyalava, d'aquesta manera, el punt on s'encreuaven els eixos que separaven les quatre divisions administratives (quarters) de la ciutat.¹⁶

No obstant això, els fogatges de finals del segle XV mostren una nova distribució en quarters, en la qual els eixos ja no es creuen a la plaça del Blat, sinó que segueixen l'antic *cardo* i *decumanus* de la ciutat romana, de manera

¹² GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 13.

¹³ CUBELES i PUIG, 2005, pàg. 58.

¹⁴ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 23.

¹⁵ CARRERAS, [1916], pàg. 374; MARSINACH, 1989, pàg. 122-123.

¹⁶ GUÀRDIA i GARCIA, 1992, pàg. 46.

que la nova cruïlla passa a situar-se a la plaça de Sant Jaume.¹⁷ En conseqüència, tota la zona de l'antiga vilanova del Mercadal passà a formar part del quarter de Mar, el nucli del qual era l'església de Santa Maria del Mar, que entre 1329 i 1382 va substituir la de Santa Maria de les Arenes.¹⁸

Durant els segles XIII i XIV, la Ribera havia anat creixent des del punt de vista urbanístic, econòmic i social, convertint-se en la zona més densa i poblada de la ciutat i concentrant la part principal dels oficis dedicats a les activitats marineres, comercials i productives.¹⁹

De fet, la preponderància de la Ribera es mantingué fins el 1714, si bé al segle XVI es donà una lleugera pèrdua del seu pes demogràfic, que s'explica per les crisis del segle XV²⁰. Ara bé, a partir de la derrota catalana d'aquest any, es va entrar en un període definitiu de decadència, ja que Felip V ordenà destruir un miler de cases de la Ribera per tal de construir una fortalesa militar (amb la seva corresponent esplanada a l'entorn) que reforçés el sistema defensiu i, sobretot, assegurés un control efectiu sobre la població de Barcelona: la Ciutadella.²¹

Durant la segona meitat del segle XIX i els inicis del segle XX, el barri fou objecte d'una sèrie de processos que en modificaren la fesomia: d'una banda, es produí l'enderrocament de la Ciutadella amb el triomf de la Revolució de Setembre de 1868²²; de l'altra, es portaren a terme noves polítiques d'obertura de carrers més amples i rectes que, entre d'altres, es concretaren en el carrer de la Princesa (1851-1853), i la Via Laietana (entre 1908 i 1913²³); aquesta última remodelació va fer desaparèixer, entre d'altres, els últims

¹⁷ GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 23.

¹⁸ GUÀRDIA i GARCIA, 1992, pàg. 60.

¹⁹ GUÀRDIA i GARCIA, 1992, pàg. 47.

²⁰ GUÀRDIA i GARCIA, 1992, pàg. 61.

²¹ Hi ha autors que parlen de 1262 cases enderrocades (FABRE i HUERTAS, 1977, pàg. 238), d'altres afirmen que van ser 800 (AA. VV., 1983, pàg. 194), mentre que d'altres asseguren que les cases demolides foren aproximadament 1015, incloses les ja enderrocades en aquesta àrea pel setge i l'assalt (GARCIA i GUÀRDIA, 1986, pàg. 62-63).

²² NICOLAU i CUBELES, 2004, pàg. 35.

²³ El desembre de 1913 es va enderrocar l'última illa de cases que impedia la visualització completa del solar de la futura Via Laietana (AA. VV., 2001, pàg. 61, 63 i 156).

vestigis del Castell Vell vescomtal, que ja des del segle XIX havia deixat de ser utilitzat com edifici penitenciari, activitat que es remuntava als segles XIV-XV.²⁴

Pel que fa a l'actual nom de la plaça de l'Àngel, prové de l'estàtua que representava aquesta figura i que feia referència a una llegenda sobre santa Eulàlia. L'estàtua, projectada el 1616 i instal·lada el 1618, estava situada sobre un obelisc al mig de la plaça. Durant el trienni liberal, però, es va considerar que l'obelisc dificultava la circulació, de manera que va ser enderrocat i l'estàtua va ser traslladada a una de les façanes de la plaça. Amb el temps, l'original va traslladar-se al Museu d'Història de la Ciutat i es va col·locar una rèplica.²⁵

El carrer de la Princesa va rebre aquest nom en homenatge a la infanta Isabel, filla d'Isabel II, proclamada princesa d'Astúries quan encara no havia nascut el seu germà Alfons, futur Alfons XII.²⁶

Intervencions anteriors

Tenint en compte l'important nombre d'actuacions arqueològiques que s'han portat a terme al voltant de l'àrea intervinguda, únicament s'han recollit aquí aquelles amb resultat positiu més immediates en l'espai i preferentment en l'àmbit exterior de la muralla romana.

Arran de l'ampliació de l'estació de Jaume I per les obres olímpiques, l'any 1988 es va localitzar, a la plaça de l'Àngel, un enterrament en àmfora tardana molt malmès. Aquest descobriment confirmava l'existència d'una l'àrea sepulcral a la zona, tal com apuntaven notícies de la troballa de diversos enterraments de l'antiguitat tardana a la plaça de l'Àngel, alguns d'ells de *tegula* i àmfora, que foren destruïts en obrir-se el túnel del metro i els accessos a l'estació.²⁷

²⁴ PIQUER, 1982, pàg. 58.

²⁵ AJUNTAMENT DE BARCELONA, *Art Públic*.

²⁶ AJUNTAMENT DE BARCELONA, *Nomenclàtor dels carrers*.

²⁷ PUIG, 1999b, pàg. 267.

L'any 1995, en una intervenció al carrer de Jaume I, que també va afectar parcialment la Via Laietana, es va documentar una petita part de la muralla romana de Barcelona, en què es va poder observar aproximadament un metre de llargada de la seva cara interna.²⁸

Dos anys més tard, el 1997, es portà a terme una intervenció als carrers de l'Argenteria i de Manresa, amb motiu de la instal·lació de la recollida pneumàtica d'escombraries. L'excavació va permetre localitzar una via romana ja existent al segle I d. C. que sortia de la ciutat en direcció al mar. Així mateix, es va documentar part d'una necròpolis datada entre els segles IV i VI d. C. al voltant de la via que anava en direcció al mar. Els enterraments, d'inhumació, no s'havien reutilitzat i estaven disposats en bateria, paral·lels a la via i orientats, generalment, de sud-est a nord-oest; es tractava de fosses simples excavades al sòl, amb un únic individu en posició decúbit supí, sense coberta visible ni aixovar. Així mateix, la intervenció va permetre també localitzar restes d'edificacions modernes afectades per l'obertura de la Via Laietana.²⁹

²⁸ MARTÍN, [1995 o post].

²⁹ MIRÓ, [1997 o posterior].

4. Motivacions i objectius de la intervenció

El seguiment arqueològic de la present memòria es va originar amb motiu del projecte de la realització d'obres d'adaptació a la normativa i l'accessibilitat a l'estació de Jaume I, de la línia 4 dels FMB. Per a poder efectuar aquestes obres, promogudes per GISA, era necessari el desviament de les línies de serveis afectades i construir un prisma de telecomunicacions. Concretament, la fase en què es va efectuar el present control tenia per objectiu la desviació del servei de telèfon i la localització d'un indret adequat per a la instal·lació del prisma. En conseqüència, la intervenció es va portar a terme a la plaça de l'Àngel i a l'inici del carrer de la Princesa.

Com que l'àrea afectada forma part d'una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric de la ciutat de Barcelona, d'acord amb el promotor del projecte i la direcció de l'obra, el Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona va presentar el Projecte d'Intervenció Arqueològica. D'aquesta manera, es va iniciar el procés de recerca preventiva necessari per a la localització i documentació de les possibles restes patrimonials que poguessin veure's afectades per l'actuació urbanística, amb l'objectiu que marca la llei 9/93 del patrimoni cultural català i el Decret 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El control arqueològic de l'obra s'encarregà a l'empresa de gestió arqueològica ATICS, S. L., i l'arqueòloga Laia Santanach en va assumir la direcció tècnica, amb l'autorització del director general del Patrimoni Cultural, senyor Francesc Tarrats Bou.

Els treballs de seguiment de la intervenció urbanística es dugueren a terme entre els dies 21 i 24 de febrer de 2006, sota la supervisió del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. Els treballs foren executats per l'empresa subcontractada Construcciones MOPRESA Sociedad Anónima.

El seguiment de l'actuació urbanística quedava justificat per l'interès històric i arqueològic de la zona intervinguda, ja que:

- a) es troba dins d'una de les àrees pertanyent als límits del *suburbium* de la ciutat romana.
- b) la plaça de l'Àngel és al costat de la muralla romana de *Barcino* i al costat d'una de les vies d'accés a la ciutat.
- c) es troba en una zona on s'han documentat enterraments d'època romana.
- d) en una intervenció de 1997, al carrer de l'Argenteria, dirigida per Núria Miró, es va localitzar estratigrafia des dels segles III-IV fins a època baix medieval. En cotes superiors hi havia restes d'època moderna i contemporània. És, per tant, una zona urbanitzada ja en època medieval i, versemblantment, ja en època romana.

5. Metodologia

Tal i com el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona especifica, en el present seguiment arqueològic s'ha utilitzat la metodologia considerada més adient segons el moment, decidida per la directora de la intervenció amb el vist-i-plau del Servei d'Arqueologia del Museu. Pel que fa al sistema de registre, s'ha utilitzat el proposat per Edward C. Harris³⁰ i Andrea Carandini³¹.

Consisteix en el registre objectiu dels estrats que s'exhumen, amb l'objectiu d'entendre'n la formació, delimitació i ordre de deposició. Per a fer-ho, es numera els estrats sota el nom d'"unitat estratigràfica" (u. e.), de manera que se'ls individualitza uns dels altres. Cada u. e. es registra en una fitxa on s'indiquen les dades que permeten la seva correcta identificació i descripció (ubicació en el jaciment, característiques físiques, posició física respecte a la resta d'u. e. del jaciment amb les quals es relaciona).

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic: planimetria d'una banda i fotografia de l'altra. La planimetria es concreta en plantes i seccions, les quals ens donen, respectivament, una visió diacrònica i una de sincrònica de les troballes realitzades. Pel que fa al material fotogràfic, és imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats.

Cal esmentar també el tractament que es dona al material arqueològic, si n'apareix durant els treballs d'excavació (no és aquest el cas del seguiment de la present memòria). En primer lloc, es renta amb aigua (sempre que sigui possible per les característiques del material) i se sigla cada peça, per tal de deixar constància del seu lloc de procedència (la sigla consisteix en el codi del jaciment – amb l'any– i la unitat estratigràfica a què pertany el material). I, en segon lloc, les peces preferents, és a dir, aquelles que són especialment importants per la seva forma, decoració o raresa (entenen per "rarsa" el seu desconeixement en l'àmbit científic), es dibuixen i reben un número, per tal que quedin individualitzades.

³⁰ HARRIS, 1991.

³¹ CARANDINI, 1997.

6. Descripció dels treballs realitzats

El seguiment arqueològic es va portar a terme entre els dies 21 i 24 de febrer de 2006. Va consistir en l'obertura d'un total de tres rases: dues d'elles, tal com estava previst, a la plaça de l'Àngel, davant del núm. 5 (rases que vam anomenar 100 i 200), i una tercera, no programada, a la calçada del carrer de la Princesa, davant del núm. 1-3 (rasa 300).

La rases tingueren dimensions diverses, de la mateixa manera que la seva profunditat va oscil·lar entre 0'30 i 1'45 m. respecte el nivell de circulació actual (un màxim de 1'45 m. a la rasa 100, 0'9 m. a la 200 i 0'85 a la 300). En el cas de la rasa 200, i per a més claredat expositiva, es va decidir diferenciar-la en tres trams (A, B i C), donades les diverses direccions que va adoptar la rasa.³²

El procediment de treball que es va seguir en el transcurs de l'obra va consistir, d'una banda, en l'extracció del paviment actualment en ús i de la seva preparació mitjançant martell compressor manual, i, de l'altra, en el buidatge de manera manual de les rases, utilitzant pic i pala.

Les unitats estratigràfiques que es documentaren durant el procés d'excavació, es van anar numerant de manera correlativa a partir del número que identificava la rasa (és a dir, per exemple, a partir del 101, en la rasa 100).

L'estratigrafia localitzada en la rasa 100 va consistir en el paviment actualment en ús, format per asfalt (u. e. 101), la preparació d'aquest paviment (formigó armat, u. e. 102) i un nivell de terraplenament format per sauló ataronjat amb restes de material de construcció contemporani (fragments de maons, formigó de ciment, etc.), que va rebre la unitat estratigràfica 103 i que s'estenia més enllà de la cota màxima de la rasa (6'58 m. s. n. m.). La presència d'aquest nivell responia també molt probablement a obres realitzades recentment per a la instal·lació de xarxes subterrànies de serveis.

Pel que fa a la rasa 200, es va documentar, en primer lloc, el paviment actualment en ús a la plaça de l'Àngel (lloses rectangulars lligades amb morter)

sobre una preparació de formigó (unitats 201 i 202). A partir d'aquí, l'estratigrafia variava lleugerament segons el tram de la rasa: al tram A es va localitzar un estrat de sauló, molt similar al 103 i molt probablement amb el mateix origen (u. e. 203), que continuava més enllà de la màxima profunditat que va assolir la rasa (7'54 m. s. n. m.); pel que fa al tram B, es va localitzar, just per sota de l'estrat 203, una llosa de formigó, amb tota probabilitat pertanyent a les instal·lacions del metro (u. e. 204); finalment, al tram C, per sota del formigó 202 es va localitzar un antic paviment de llambordes sobre un llit de sauló gris (unitats 205 i 206, respectivament), per sota dels quals es va documentar ja el nivell de sauló 203.

Ja per acabar, a la rasa 300, també a la plaça de l'Àngel i molt pròxima a la rasa 200, es va documentar, en la seva meitat sud-est, una estratigrafia equiparable a la del tram A de la rasa 200, mentre que al nord-oest es va documentar una seqüència idèntica a la del tram C de la rasa 200. D'aquesta manera, per sota del paviment de lloses lligades amb morter actualment en ús (u. e. 301) i la preparació de formigó per a aquest paviment (u. e. 302), a la meitat sud-est de la rasa es va localitzar un nivell de sauló de terraplenament, si bé amb tota probabilitat barrejat amb el farciment de rases fetes recentment per a la instal·lació de serveis (u. e. 303); a la meitat nord-oest, en canvi, entre la unitat 302 i la 303 es va documentar un antic paviment de llambordes sobre un llit de sauló (unitats 304 i 305).

En totes tres rases es localitzaren, al nivell més inferior de sauló (u. e. 103, 203 i 303), diverses canalitzacions de serveis: gas, fibra òptica, electricitat, aigua, telèfon, etc.

³² Vegeu, als Annexes, "Documentació planimètrica", fig. B.

7. Conclusions

La intervenció arqueològica preventiva portada a terme al carrer de l'Argenteria, núm. 2, 15-17, Via Laietana, núm. 20, i plaça de l'Àngel, núm. 5, que es va concretar en un total de tres rases, dues a plaça de l'Àngel i una, no programada, a l'inici del carrer de la Princesa, va servir per constatar la inexistència de restes arqueològiques a la zona afectada per la intervenció urbanística (aquesta afirmació, és clar, només és vàlida fins a la profunditat màxima de 0'9 / 1'45 m. respecte el nivell de circulació actual que es va assolir durant el desenvolupament de l'obra).

Únicament es va documentar els paviments actualment en ús i les seves preparacions (unitats estratigràfiques 101, 102, 201, 202, 301 i 302), un antic nivell de paviment format per llambordes sobre un llit de sauló (unitats 205 i 304, i 206 i 305, respectivament), una llosa de formigó pertanyent a les instal·lacions de l'estació de metro de Jaume I (u. e. 204) i un nivell de terraplenament i rebliment de rases de serveis contemporanis format per sauló aportat, més o menys barrejat amb terra i runa segons l'indret (unitats 103, 203 i 303).

Així doncs, es pot concloure que la intervenció arqueològica ha tingut resultats negatius, ja que no només no han aparegut estructures dignes d'interès des d'un punt de vista arqueològic, sinó que tampoc no s'ha recuperat material arqueològic.

De fet, les pròpies característiques de la intervenció (en especial les reduïdes dimensions de les rases i l'abundant presència de serveis) han impedit l'obtenció de resultats més útils per a respondre els interrogants plantejats al voltant del poblament i de l'urbanisme de la zona al llarg de la història. En qualsevol cas, però, cal no descartar la possibilitat que hi hagi restes arqueològiques a la zona intervinguda fora de l'àrea excavada o bé a un nivell inferior.

8. Bibliografia

- AA. VV. (1982): *Gran geografia comarcal de Catalunya. Volum 8: El Barcelonès i el Baix Llobregat*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- AA. VV. (1983): *Passat i present de Barcelona (1). Materials per a l'estudi del medi urbà*. Universitat de Barcelona. Barcelona.
- AA. VV. (2001): *La construcció de la gran Barcelona: l'obertura de la Via Laietana 1908-1958*. Museu d'Història de la Ciutat. Barcelona.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA: *Art Públic. La Barcelona dels Àustries. Memòria, llegenda i tradicions / Protectors de la ciutat. Àngel*. <http://bcnweb13.bcn.es/NASApp/gmocataleg_monum/FitxaMonumentAc.do?idioma=CA&GXHC_gx_session_id_=2f7e7fb2325c4a82&codiMonumIntern=203> (consultada el 22 de setembre de 2006).
- AJUNTAMENT DE BARCELONA: *Barcelonaguia*. <<http://www.bcn.es/cgi-guia/guiamap4/cgi-guia/?actives=&scl=6&cnt=31388.85%2C81921.08&plt=&plant=capes4c&txt1=&txt2=&idioma=0&grayscl=0&zoom=3&map.x=218&map.y=228>> (consultada el 19 de setembre de 2006).
- AJUNTAMENT DE BARCELONA: *Nomenclàtor dels carrers*. <<http://www.bcn.es/nomenclator/catala/cerca/welcome.htm>> (consultada el 22 de setembre de 2006).
- BANKS, Philip (1992): *L'estructura urbana de Barcelona, 714-1300. A: Història de Barcelona. Volum 2: La formació de la Barcelona medieval*. Dirigit per Sobrequés i Callicó, Jaume. Enciclopèdia Catalana i Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 25-71.
- CARANDINI, Andrea (1997): *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica*. Crítica. Barcelona.

- CARRERAS y CANDY, Francesch [1916]: *Geografia General de Catalunya. La ciutat de Barcelona*. Establiment Editorial de Albert Martín. Barcelona.
- CIRICI, Alexandre (1979): *Barcelona pam a pam*. Editorial Teide, S. A. Barcelona.
- CUBELES i BONET, Albert; i PUIG i VERDAGUER, Ferran (2004): “Les fortificacions de Barcelona”. A: AA. VV. *Abajo las murallas!!! 150 anys de l'enderroc de les muralles de Barcelona*. Museu d'Història de la Ciutat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.
- FABRE, Jaume; i HUERTAS CLAVERIA, Josep Maria (1977): *Tots els barris de Barcelona. Volum V: L'Eixample i la Barcelona Vella*. Edicions 62. Barcelona.
- GARCIA ESPUCHE, Albert; i GUÀRDIA BASSOLS, Manuel (1986): *Espai i societat a la Barcelona preindustrial*. Edicions de la Magrana. Barcelona.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE POLÍTICA TERRITORIAL I OBRES PÚBLIQUES: *Hipermapa. Atles electrònic de Catalunya*. Data de la darrera actualització: 24/11/2005. <<http://www10.gencat.net/ptop/AppJava/cat/actuacions/territori/hipermapa.jsp>> (consultada el 18 de setembre de 2006).
- GRANADOS, Oriol (1976): “Estudios de arqueología romana barcelonesa: la Puerta Decumana o del Noroeste”. *Pyrenae. Crónica arqueológica*, núm. 12. Universidad de Barcelona. Barcelona. Pàg. 157-171.
- GUÀRDIA, Manuel; i GARCIA ESPUCHE, Albert (1992): “Consolidació d'una estructura urbana; 1300-1516”. A: *Història de Barcelona. Volum 3: La ciutat consolidada (segles XIV i XV)*. Dirigit per Sobrequés i Callicó, Jaume. Enciclopèdia Catalana i Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 35-72.

- HARRIS, Edward C. (1991): *Principios de estratigrafía arqueológica*. Crítica. Barcelona.
- MARSINACH TIRVIÓ, Montserrat. (1989): "Urbanisme i societat a Barcelona a mitjan segle XIV: la plaça del Blat". A: *Història urbana del Pla de Barcelona. Volum I. Actes del II Congrés d'Història del Pla de Barcelona celebrat a l'Institut Municipal d'Història els dies 6 i 7 de desembre de 1985*. Institut Municipal d'història. Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 119-132.
- MARTÍN i MENÉNDEZ, Albert [1995 o post.]: *Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Jaume I. Ciutat Vella – Barcelona. Juliol de 1995*. Àrea de Coneixement i Recerca. Generalitat de Catalunya. Treball inèdit.
- MIRÓ i ALAIX, Núria. [1997 o posterior]: *Memòria de la intervenció realitzada als carrers de l'Argenteria i Manresa de Barcelona (Barcelonès). Juliol – novembre de 1997*. Àrea de Coneixement i Recerca. Generalitat de Catalunya. Treball inèdit.
- NICOLAU i MARTÍ, Antoni; i CUBELES i BONET, Albert (2004): "El 150è aniversari de l'enderrocament de les muralles: repensant la ciutat contemporània". A: AA. VV. *Abajo las murallas!!! 150 anys de l'enderroc de les muralles de Barcelona*. Museu d'Història de la Ciutat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona. Barcelona. Pàg. 13-37.
- PIQUER i FERRER, Esperança (1982): "Castells, fortificacions i edificacions civils del Barcelonès anteriors al 1300. Castell Vell vescomtal". A: AA. VV. *Catalunya romànica. Vol. XX. El Barcelonès. El Baix Llobregat. El Maresme*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. Pàg. 58.
- PUIG i VERDAGUER, Ferran (1999a): "Ciutat i muralla de Bàrcino". A: AA. VV. *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i X*. Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona. Pàg. 84-86.

- PUIG i VERDAGUER, Ferran (1999b): "Món funerari de Bàrcino". A: AA. VV. *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i X*. Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona. Pàg. 265-270.
- SANZ PARERA, Miquel (1988): *El Pla de Barcelona. Constitució i característiques físiques*. Amelia Romero, editora. Sant Cugat del Vallès.

ANNEXES

Repertori estratigràfic

Documentació gràfica

- **Documentació fotogràfica**
- **Documentació planimètrica**

Memòria de la intervenció arqueològica al carrer de l'Argenteria, núm. 2, 15-17; Via Laietana, núm. 20; i plaça de l'Àngel, núm. 5. (Barcelona).

Repertori estratigràfic

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 101	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres			
Color: Negre	Cota Superior: 8,03 (en metres)	Cota Inferior: 7,87 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques:			
És igual a: Cobreix a: 102 És cobert per: Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a: És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Paviment actualment en ús a la calçada del carrer de la Princesa, consistent en asfalt.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 102	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Preparació de paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall			
Color: Gris clar	Cota Superior: 7,87 (en metres)	Cota Inferior: 7,73 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques:			
És igual a: Cobreix a: 103 És cobert per: 101 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a: És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Preparació del paviment actualment en ús a la calçada del carrer de la Princesa (formigó de ciment armat).			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 103	
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Anivellament	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Pedres, Sorres			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Material de construcció			
Color: Marró clar	Cota Superior: 7,73 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: És cobert per: 102 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Sauló ataronjat barrejat amb terra i amb restes de material de construcció contemporani (fragments de formigó de ciment, de maons, etc.). Continuava més enllà de la cota màxima de profunditat de la rasa (7'13			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 201	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 8,44 (en metres)	Cota Inferior: 8,35 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 202 És cobert per: Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a: És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Paviment actualment en ús a la plaça de l'Àngel, format per lloses rectangulars de 60 x 30 cm. i 5 cm. de gruix, lligades amb morter de ciment.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 202	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Preparació de paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris clar	Cota Superior: 8,35 (en metres)	Cota Inferior: 8,20 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 203-205 És cobert per: 201 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a: És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Preparació del paviment actualment en ús a la plaça de l'Àngel (formigó de ciment).			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 203	
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Anivellament	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Pedres, Sorres, Argiles			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Material de construcció			
Color: Marró clar	Cota Superior: 8,20 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 204 És cobert per: 202-206 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Sauló marró barrejat amb terra i amb restes de material de construcció (frag. de formigó de ciment, de morter de calç, de maons, etc.), clapes d'argila i pedres petites. Continuava més enllà de la cota màxima de			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 204	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Altres	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris clar	Cota Superior: 8,14 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques:			
És igual a:			
Cobreix a:			
És cobert per: 203			
Talla a:			
És tallat per:			
Farceix a:			
És farcit a:			
És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Llosa de formigó, amb tota probabilitat pertanyent a les instal·lacions del metro.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 205	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 8,20 (en metres)	Cota Inferior: 8,05 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques:			
És igual a:			
Cobreix a: 206			
És cobert per: 202			
Talla a:			
És tallat per:			
Farceix a:			
És farcit a:			
És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Antic paviment format per llambordes d'unes dimensions d'aproximadament 20 cm. de llargada, 12 d'amplada i uns 15 de gruix.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG			U.E.: 206
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Anivellament		
Textura: Sorrenca	Consistència: Solta		
Composició Geològica: Pedres, Sorres, Argiles			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 8,05 (en metres)	Cota Inferior: 7,95 (en metres)	
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 203 És cobert per: 205 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Nivell de sauló que fa de llit a un antic paviment de llambordes.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG			U.E.: 301
Tipus d'U.E.: Estructura positiva	Definició: Paviment		
Textura:	Consistència:		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 8,44 (en metres)	Cota Inferior: 8,35 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 302 És cobert per: Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a: És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Paviment actualment en ús a la plaça de l'Àngel, format per lloses rectangulars de 60 x 30 cm. i 5 cm. de gruix, lligades amb morter de ciment.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 302	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Preparació de paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris clar	Cota Superior: 8,35 (en metres)	Cota Inferior: 8,20 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques:			
És igual a:			
Cobreix a: 303-304			
És cobert per: 301			
Talla a:			
És tallat per:			
Farceix a:			
És farcit a:			
És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Preparació del paviment actualment en ús a la plaça de l'Àngel (formigó de ciment).			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 303	
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Anivellament	
Textura: Argil-losorrenca		Consistència:	
Composició Geològica: Pedres, Sorres, Argiles			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Material de construcció			
Color: Marró clar	Cota Superior: 8,20 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Relacions Físiques:			
És igual a:			
Cobreix a:			
És cobert per: 302-305			
Talla a:			
És tallat per:			
Farceix a:			
És farcit a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Sauló marró barrejat amb terra i amb alguns fragments de material de construcció i algunes clapes d'argila. Continuava més enllà de la cota màxima de profunditat de la rasa (7'59 m. s. n.m.).			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 304	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Paviment	
Textura:		Consistència:	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial: Altres, Metall, Morter, Pedra treballada			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 8,20 (en metres)	Cota Inferior: 8,05 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 305 És cobert per: 302 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a: És lliura a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Antic paviment format per llambordes d'unes dimensions d'aproximadament 20 cm. de llargada, 12 d'amplada i uns 15 de gruix.			

Nom Jaciment/Codi: ARGENTERIA 2, 15-17, VIA LAIETANA 20 I PLAÇA DE L'ÀNG		U.E.: 305	
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Anivellament	
Textura: Sorrenca		Consistència: Solta	
Composició Geològica: Pedres, Sorres, Argiles			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 8,05 (en metres)	Cota Inferior: 7,95 (en metres)	
Relacions Físiques: És igual a: Cobreix a: 303 És cobert per: 304 Talla a: És tallat per: Farceix a: És farcit a:			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)			
Interpretació: Nivell de sauló que fa de llit a un antic paviment de llambordes.			

Documentació gràfica

- **Documentació fotogràfica**
- **Documentació planimètrica**

Documentació fotogràfica

Fotografia núm. 1.

Vista general de l'àrea on es va excavar la rasa 100, mirant al nord.

Fotografia núm. 2.

Vista general de la zona on es van portar a terme les rases 200 i 300, mirant al sud-oest.

Fotografia núm. 3.

Obrers treballant amb el martell compressor a la rasa 100. Fotografia efectuada mirant al nord-oest.

Fotografia núm. 4.

Obrer treballant amb el pic a la rasa 100. Fotografia efectuada mirant al sud-oest.

Fotografia núm. 5.

Obrer treballant amb la pala a la rasa 100. Fotografia efectuada mirant al sud-oest.

Fotografia núm. 6.

Rasa 100 excavada fins a la cota màxima de profunditat, mirant al nord-est.

Fotografia núm. 7.

Tall estratigràfic de la rasa 100, mirant al sud-est. S'hi poden observar les unitats 101, 102 i 103.

Fotografia núm. 8.

Rasa 200 (tram A) excavada fins a la cota màxima de profunditat, mirant al sud-oest.

Fotografia núm. 9.

Tall estratigràfic de la rasa 200 (tram A) mirant al sud-est. S'hi poden observar les unitats 201, 202 i 203.

Fotografia núm. 10.

Rasa 200 (tram B) excavada fins a la cota màxima de profunditat, mirant al sud-est.

Fotografia núm. 11.

Rasa 200 (tram C) excavada fins a la cota màxima de profunditat, mirant al nord-est.

Fotografia núm. 12.

Tall estratigràfic de la rasa 200 (tram C) mirant al nord-oest. S'hi poden observar les unitats 201, 202, 203, 205 i 206.

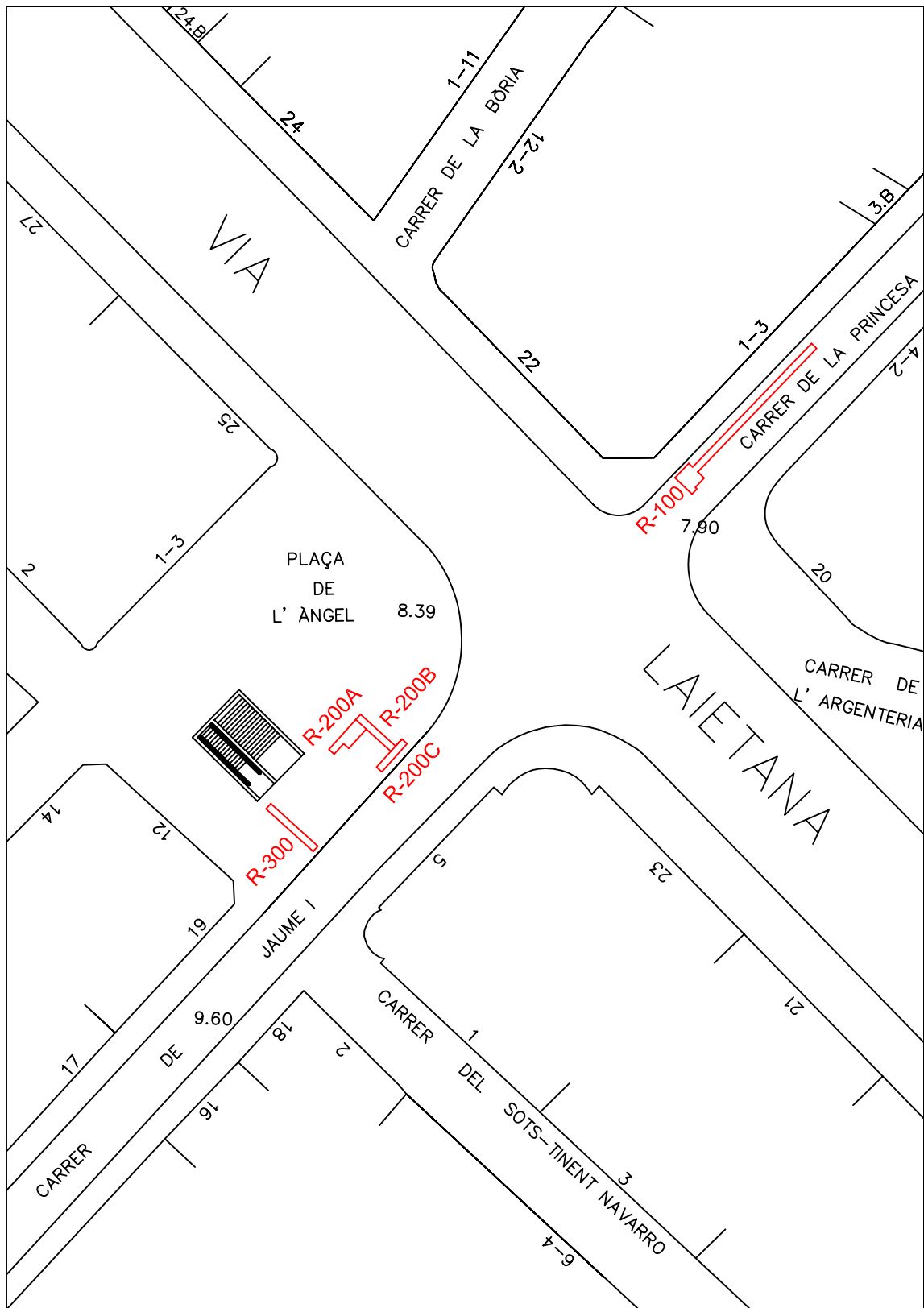
Fotografia núm. 13.

Rasa 300 excavada fins a la cota màxima de profunditat, mirant al nord-oest.

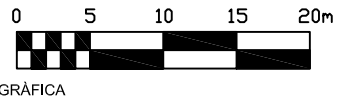

Fotografia núm. 14.

Tall estratigràfic de la rasa 300 mirant al sud-oest. S'hi poden observar les unitats 301, 302, 303, 304 i 305.

ESCALES:
original a 1:500
NUMÉRICA

Nom:
Fig. A:
situació de les rases

ARQUEÒLOGA:
Laia Santanach i Suñol

PROJECTE:
Intervenció arqueològica al carrer del'Argenteria, 2, 15-17; Via Laietana, 20; i plaça de l'Àngel, 5 (Barcelona). Codi: 009/06

Data:
Febrer de 2006